

Beredskapsplan for ulykker

Ansvar
Organisering
Informasjon
Omsorg

**Vedtøken i styremøte DNT Sogn og Fjordane 5. juni
2023**

1.0 BAKGRUNN

Beredskapsplanen syner korleis krisesituasjonar internt skal handterast i DNT Sogn og Fjordane.

Målet er å gi dei som handterer situasjonen, t.d. lokale turlag, ei praktisk rettleiing i:

- kva som skal gjerast,
- av kven og
- i kva rekkefølge

Beredskapsplanen har ei oversikt på:

- Naturhendingar/skogbrann**
- Sakna person**
- Dødsfall/sjukdom/personskade**
- Alvorleg ulykke mellom turdeltakarar**
- Snøskred**
- Kritikkverdige tilhøve**
- Smitteutbrot**

Presisering: Beredskapsplanen omfattar her uønska hendingar og ulukker mellom turdeltakarar på tur i regi DNT Sogn og Fjordane. Frivillige som opererer i regi av DNT Sogn og Fjordane er også innlemma i beredskapsplanen.

Tiltakskort for kvart punkt a.-g. finn du heilt nedst i Beredskapsplanen.

2.0 VARSLING

2.1 VARSLINGSPLAN

HANDLINGSPLAN VED ULYKKE

HJELP	Ring alarmsentralen	113
	Hovedredningssentralen	51 64 60 00
VARSLER	Varsle DNT Sogn og Fjordane	482 36 615
	DNT sin varslingstelefon	21 08 80 90
Turleiar varslar DNT Sogn og Fjordane ved alvorleg ulykke. DNT Sogn og Fjordane bistår lokallaga med å handtere media ved behov. Varsling av pårørande vert gjort av politiet.		
Førstehjelp: Sjå ABC førstehjelp, DNT	DNT Sogn og Fjordane	

HANDLINGSPPLAN VED ULYKKE

- 1. Vurder eiga- og gruppetryggleik.**
- 2. RING! Fortel kven du er, kor og kva som har skjedd**
- 3. Utfør livreddande førstehjelp (ABC)**

2.2 VARSLINGSGRUNNLAG

Omfanget og grunnlaget for krisa avgjer kva for ein kontaktperson som er ansvarleg.

Styreleiar i vedkomande lokallag varslar organisasjonssekretær, DNT Sogn og Fjordane, om eventuell hending, og gjensidig dersom hending ikkje er kjent for styreleiar lokallag.

Ansvarlege i lokallaga (styreleiar), DNT Sogn og Fjordane

Ytre Nordfjord Turlag, Tor Magne Gangsøy, tlf. 489 55 867

Midtre Nordfjord Turlag, Katrine Fjellestad Aske, tlf. 474 56 485

Indre Nordfjord Turlag, Olav Helmer Auflem, Lindset, tlf. 414 65 056

Keipen Turlag, Jannike Brenden Frøyen, tlf. 901 64 788

Flora Turlag, Bengt Solheim Olsen, tlf. 906 99 057

Indre Sunnfjord Turlag, Ingebjørg Erikstad, tlf. 415 30941

Luster Turlag, Oddstein Haugen, tlf. 469 70 702

Sogndal Turlag, Leif Longvanes, tlf. 906 46 424

Lærdal Turlag, Finn Gram, tlf. 977 61 295

Årdal Turlag, Sonja Hestetun, tlf. 901 87 792

Vik Turlag, Kirsten Asheim, tlf. 977 28 831

Balestrand og Høyanger Turlag, Frank Solvorn, tlf. 992 88 810

Ytre Sogn Turlag, Marit Gjersvoll, tlf. 993 55 314

Aurland Turlag, Janicke Hoel, tlf. 906 91 950

3.0 KRISELEIING

Organisasjonssekretær DNT Sogn og Fjordane er øvste ansvarleg for kriseleiing. Styreleiar DNT Sogn og Fjordane er vikar i fråvær av organisasjonssekretær. Ved denne sitt fråvær er nestleiar DNT Sogn og Fjordane ansvarleg. Når krisa oppstår kallast aktuelt **Kriseberedskapsteam (KBT)** inn.

3.1 Ansvar

- setje i gang aksjonsplanar
- samordne tiltak som ligg utanfor kriseleiinga sitt område – kompetanseområde og myndigheitsområde
- vere ressurs for KBT
- foreta ekstern og intern informasjon
- ha ansvar for å styrkje kriseteamet i den enkelte krisesituasjon

3.2 Kriseberedskapsteam (KBT)

Stilling	Namn	Mobil
Organisasjonssekretær	Hanne Bruaas	482 36 615/478 95 270
Styreleiar DNT Sogn og Fjordane	Siv Merete Stadheim	900 24 795
Nestleiar DNT Sogn og Fjordane	Karen Weichert	905 34 102
Leiar Kurs-Fjellsport	Vigdis Flaten Kvamme	481 06 362

KBT består av kontaktpersonar på leiarnivå som alltid, både i arbeid- og fritid, kan kontaktast, når krisa eller ulykker oppstår. I feriar og liknande må ein ha ein rutine for at telefon blir sett over til annan person, ev. utarbeide alternativ varslingsplan. Beredskapen omfattar variantar av ulykkessituasjonar/kriser og bør øvast på jamleg. Er krisesituasjonen av eit visst omfang og alvor, vil den bli tatt hand om av profesjonelle hjelparar som politi, brannvesen, sivilforsvar og helsevesen. KBT samarbeider då med desse instansar, stiller seg til disposisjon for den skadestadleinga som måtte bli etablert.

Ved eventuell hendingar på tur i lokallag eller i eit lokallag sitt område, vil organisasjonssekretær og KBT sørge for at styreleiar i vedkommande lokallag vert varsla og haldast orientert.

3.3 Kontaktinstansar

KBT informerer, samordnar og samarbeider med følgjande instansar som bistår i samhøve med gjeldande aksjonsplan. Dette arbeidet koordinerast av politiet.

Instans	Namn	Telefon
Kriseteam i kommune/kommunane		
DNT, Kommunikasjonssjef	Siri Storstein Hytten	481 14 514
Utanriksdepartementet	Ved ulykke/dødsfall i utlandet	22 24 36 00

4.0 TILTAKSKORT

Tiltakskort aktiviteter - naturhendelser / skogbrann

48236615

Eks: Turføølge forårsaker brann grunnet bålbrenning, forsøpling, etc.

Tlf. medlemsforening:.....

Handling	Varsling	Kommunikasjon	OBS!
Hva må vi gjøre?	Hvem må vi varsle?	Talsperson / hva skal vi si?	Hva må vi dokumentere?
<ul style="list-style-type: none"> • Evakuere området rundt brannen • Forsøk å slukke brannen dersom lite omfang, men uten at noen utsetter seg for fare • Vurdér samlingsplass for deltakere og personell • Kartlegge ødeleggelsene og omfanget • Rydde opp / reparere skader dersom mulig • Vurder å avslutte arrangementet • Vurder å trekke ut deltakere • Iverksette tiltak og eventuell omlegging av opplegget for om mulig å gjennomføre 	<ul style="list-style-type: none"> • Brann, 110 (vurder behovet) • Leder ansvarlig medlemsforening • DNTs ansvarlige for arrangementet • Grunneier • DNTs beredskapsgruppe (vurder behovet) Tlf. 2108 8090 	<p>Leder i ansvarlig medlemsforening / infoansvarlig</p> <p>Budskap: Bekreftede det som har skjedd</p> <p>Beklage det inntrufne</p> <p>Plassere ansvaret der det hører hjemme</p> <p>Understreke at dette er i strid med DNTs verdier</p> <p>Formuleringer: "Vi synes dette er veldig leit, og beklager på det sterkeste at dette har skjedd under et av våre arrangementer" "Å ta vare på naturen er noe av essensen i DNTs virke. Vi er nøye på å kontinuerlig kommunisere disse verdiene til våre medlemmer. Dessverre kan vi ikke sikre oss mot at noen ikke etterlever disse verdiene"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hva har skjedd? • Er det inntrufne DNTs ansvar eller oppstått som følge av DNTs opplegg? • Ansvarlig medlemsforenings interne rutiner ved aktiviteter • DNTs og medlemsforenings beredskapsplan

Tiltakskort aktiviteter - savnet person

Eks: Person avbryter turen og finner ikke veien tilbake / hjem, feilorientering

Tif. medlemsforening:

48236615

Handling	Varsling	Kommunikasjon	OBS!
Hva må vi gjøre?	Hvem må vi varsle?	Talsperson / hva skal vi si?	Hva må vi dokumentere?
<ul style="list-style-type: none"> Innhent informasjon om savnet person, sikre siste observasjon Få oversikt over deltakere, kan det være flere savnede? Foreta begrenset søk 	<ul style="list-style-type: none"> Politi, 112 DNTs ansvarlige for arrangementet Leder ansvarlig medlemsforening “Oppdragsgiver” der det er aktuelt (feks. lærer på Opptur) DNTs beredskapsgruppe (vurder behovet) Tif. 2108 8090 <p>NB: Politiet varsler pårørende</p>	<p>Hyttevertskap / ledelse i ansvarlig medlemsforening håndterer øvrig kommunikasjon</p> <p>Arrangementsansvarlig / leder i ansvarlig forening håndterer turdeltakere, pårørende og skadde.</p> <p>Budskap: Redegjøre for kjente fakta</p> <p>Formuleringer: “Det viktigste nå er at vi finner personen så snart som mulig. Det er personer som deltar nå, og håper å finne den savnede så snart som mulig.”</p> <p>“Det er trist når slike ting skjer på en tur arrangert av DNT. Det vi først og fremst er opptatt av nå er å finne den savnede, og ta vare på pårørende og øvrige turdeltakere samt få en oversikt over situasjonen...”</p> <p>“Vi vil komme tilbake med mer informasjon når vi vet mer...”</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hva har skjedd? Logg / statusrapport Risikoanalyse for arrangementet DNTs og medlemsforenings beredskapsplan Ansvarlig medlemsforenings interne rutiner ved aktiviteter

Beredskapsplanverk DNT - versjon 2.0_2020

Den Norske Turistforening

Tiltakskort aktiviteter - personskade / sykdom / dødsfall

48236615

Eks: Person faller utfor en skrent, sykdom, omkommer som følge av ulykke, dugnadsarbeid

Tif. medlemsforening:.....

Handling	Varsling	Kommunikasjon	OBS!
Hva må vi gjøre?	Hvem må vi varsle?	Talsperson / hva skal vi si?	Hva må vi dokumentere?
<ul style="list-style-type: none"> Vurdere egen og gruppas sikkerhet Yte førstehjelp Sikre ulykkesstedet Få oversikt over situasjonen Bistå innsatsleder fra politiet Etablere samlingsplass for berørte Debrief og evt. krisehjelp til involverte Isolere krisen og påse at det øvrige opplegget gjennomføres som planlagt, evt. avsluttes 	<ul style="list-style-type: none"> Medisinsk personell / ambulanse, 113 Leder ansvarlig medlemsforening Deltakere DNTs beredskapsgruppe (vurder behovet) Tif. 2108 8090 <p>NB: Varsling av pårørende er politiets / sykehusets oppgave ved dødsfall og personskade</p>	<p>Leder i ansvarlig medlemsforening er talsperson</p> <p>Politiet håndterer <u>all</u> kommunikasjon med media omkring dødsfall og på ulykkesstedet, samt med pårørende</p> <p>DNTs ansvarlige på stedet henviser i hovdesak til politiet på alle mediaspørsmål. Kan redegjøre for enkle fakta for hendelsesforløp, men bør ikke være hovedtalsperson for DNT</p> <p>Budskap: Redegjøre for kjente fakta</p> <p>Formuleringer: “Vi henviser til politiet i alle spørsmål som gjelder detaljer”</p> <p>“Våre tanker går til pårørende og etterlatte”</p> <p>“Politiet er koblet inn og vi vil bistå dem så godt vi kan i deres arbeid”</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hva har skjedd? DNTs og medlemsforenings beredskapsplan Risikoanalyse for arrangementet Ansvarlig medlemsforenings interne rutiner ved aktiviteter

Beredskapsplanverk DNT - versjon 2.0_2020

Den Norske Turistforening

Tiltakskort aktiviteter - snøskred

Eks: Person blir tatt av snøskred

Tif. medlemsforening: 48236615

Handling	Varsling	Kommunikasjon	OBS!
Hva må vi gjøre?	Hvem må vi varsle?	Talsperson / hva skal vi si?	Hva må vi dokumentere?
<ul style="list-style-type: none"> Få egen og gruppen i sikkerhet Få oversikt over situasjonen Hurtigsøk - let etter godt synlige deler Grundig overflatesøk - let etter nesten usynlige deler Yte førstehjelp 	<ul style="list-style-type: none"> Politi, 112 Leder ansvarlig medlemsforening Deltakere DNTs beredskapsgruppe (vurdér behovet) Tif. 2108 8090 <p>NB: Varsling av pårørende er politiets / sykehusets oppgave ved dødsfall og personskaade</p>	<p>Leder i ansvarlig medlemsforening er talsperson</p> <p>Politiet håndterer <u>all</u> kommunikasjon med media omkring dødsfall og på ulykkesstedet, samt med pårørende</p> <p>DNTs ansvarlige på stedet henviser i hovedsak til politiet på alle mediaspørsmål. Kan redegjøre for enkle fakta for hendelsesforløp, men bør ikke være hovedtalsperson for DNT</p> <p>Budskap: Redegjøre for kjente fakta</p> <p>Formuleringer: "Vi henviser til politiet i alle spørsmål som gjelder detaljer"</p> <p>"Politiet er koblet inn og vi vil bistå dem så godt vi kan i deres arbeid"</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hva har skjedd? DNTs og medlemsforenings beredskapsplan Risikoanalyse for arrangementet Ansvarlig medlemsforenings interne rutiner ved aktiviteter

Beredskapsplanverk DNT - versjon 2.0_2020

Den Norske Turistforening

Tiltakskort aktivitet – smitteutbrudd

Eks: Korona, norovirus

48236615

Tif. medlemsforening:

Handling	Varsling	Kommunikasjon	OBS!
Hva må vi gjøre?	Hvem må vi varsle?	Talsperson / hva skal vi si?	Hva må vi dokumentere?
<ul style="list-style-type: none"> Vurdere egen og deltakers sikkerhet Kartlegge omfanget Isolere syke mennesker for å hindre videre spredning Informere alle medlemmer i turgruppen om situasjon og evt endring i turplan. Det er viktig å prioritere hjemsending av deltaker Iverksette tiltak som hindrer smittespredning. Bruk munnbind på den som er syk. Munnbind skal inngå i førstehjelpsutstyret (kirurgisk munnbind TYPE I (Iso Standard/EN 14683) Husk å ivareta både turgruppen og deltakere som er syke. 	<ul style="list-style-type: none"> Ved akutt behov: Medisinsk personell/ 113 Leder ansvarlig medlemsforening Smittevernoverlege/ kommunelege i aktuell kommune. Tif: 116 117 Mattilsynet ved mistanke på at utbruddet skyldes vann, dyr, næringsmidler, legionella Andre deltakere DNTs beredskapsgruppe (vurdér behovet) Tif. 2108 8090 	<ul style="list-style-type: none"> Ledelse i ansvarlig medlemsforening håndterer kommunikasjonen. Kommunehelsetjenesten håndterer varsling av berørte inkl å beslutte videre tiltak. Informasjon om helsestilstand ved sykehusinnleggelse håndteres av sykehus <p>Budskap: Henvise til medisinsk ansvarlig når det gjelder sykdomstilstand</p> <p>Bekreftede de faktiske forhold og beskrive hva DNT gjør for å avhjelpe situasjonen</p> <p>Formuleringer: "Vi er svært nøye med våre rutiner, men vil nå selvfølgelig gjennomgå dem for å se om det er noe vi kan forbedre ytterligere..."</p> <p>"De berørte er gitt akutt medisinsk bistand og fraktet til sykehus"</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hva har skjedd? Hva er sykdomskilden? DNTs og medlemsforenings beredskapsplan Hva er konsekvensene for de berørte? Kartlegge DNTs ansvar DNTs smittevernplan Smittevernkurset som ansatte/ turledere har deltatt på.

Beredskapsplanverk DNT - versjon 2.0_2020

Den Norske Turistforening

Tiltakskort kritikkverdige forhold

I DNT ønsker vi at det sies ifra om uetisk atferd som er i strid med våre verdier, svekker DNTs omdømme og/eller øvrige kritikkverdige forhold.

Eks: seksuell trakassering

Handling	Varsling	Kommunikasjon	Obs!
Hva bør det varsles om?	Hvem bør varsles?	Talsperson/hva skal vi si?	Hvordan håndteres varsler i DNT?
<p>Eksempler på hva det kan varsles om er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brudd på generell norsk lovgivning • Mobbing, trakassering og diskriminering • Brudd på DNTs verdigrunnlag eller vedtekter • Forhold som utgjør fare for personers liv og helse • Økonomiske misligheter • Andre kritikkverdige forhold <p>Ved kritikkverdige forhold er det viktig at noen varsler slik at kritikkverdige forhold kan rettes opp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Til nærmeste leder eller nærmeste ansvarshavende (f.eks turleder, daglig leder, hyttebestyrer) • Til overordnede leder • Til verneombud (kun for ansatte) • Til leder i styret <p>Varsel bør beskrive grunnlaget for observasjon eller bekymring og være så konkret som mulig.</p>	<p>Talsperson: Daglig leder i ansvarlig medlemsforening</p> <p>Budskap: DNT uttaler seg generelt sett ikke om konkrete saker som vedrører håndtering og oppfølging av enkeltpersoner i organisasjonen.</p> <p>Formuleringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DNT tar varselet på største alvor, og vi gjør vårt for å komme til bunns i det. • Vi tar hånd om den som har varslet og den det er varslet mot. Begge skal få legge fram sin side av saken. • Vi skal være en organisasjon som alle trives og føler seg trygge i, og oppførsel som ikke er i tråd med våre verdier aksepteres ikke. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den som varsler skal beskyttes mot gjengjeldelse • Alle varsler skal tas alvorlig • Mottaker av et varsel skal sørge for en forsvarlig behandling av saken • Varslingssaker skal behandles fortrolig. • Den som har varslet skal få bekreftelse på at et varsel er mottatt, og få informasjon om utfallet av saken

Beredskapsplanverk DNT - versjon 2.0_2020

Den Norske Turistforening

4.1 Rolleavklaringar

Følgjande modell blir følgt i aksjonsplanen i KBT DNT Sogn og Fjordane:

Person	Ansvarsområde
Organisasjonssekretær	Overordna ansvar aksjonsgruppe
	Samle og samordne informasjonsflyt mellom skadestaden, skadestadleiar, KBT, media og pårørande. (Bestemme kva informasjon som går kor). Media-talsperson Samordne informasjonen til KBT ved hyppige oppdateringar og samlingar i aksjonsfasen
Styreleiar DNT Sogn og Fjordane	Hovudansvar kontakt eksterne instansar. Hovudansvarleg aksjonsgruppe ved DL sitt fråvær
Nestleiar DNT Sogn og Fjordane	Stadfortredar i styreleiar sitt fråvær. Hovudansvar kontakt eksterne instansar Hovudansvarleg aksjonsgruppe ved SL sitt fråvær
Leiar Kurs- og Fjellsport DNT Sogn og Fjordane	Hovudansvar kontakt politi og skadestad

5.0 KRISEINFORMASJONSPLAN

Kriseinformasjonsplanen er basert på følgjande mål:

- Sikre at fakta i nyhendebilete er korrekt og oppdatert.
- Sikre at informasjonen er enkelt og raskt tilgjengeleg
- Sikre at informasjonen koordinerast med samarbeidspartnere i krisen (politi, brannvesen, sjukehus, andre berørte verksemder)
- Sikre at media og andre interessentar får rett informasjon frå rett instans til rett tid.

Organisasjonssekretær er til ei kvar tid hovudansvarleg for informasjon i ein krisesituasjon. Ved denne sitt fråvær er styreleiar ansvarleg.

5.1 Kven svarar på kva?

Type henvendingar	Ekspederast til	Telefon
Førespurnader frå offentlege myndigheiter	Styreleiar	
Førespurnader fra pårørende som antas å være omfattet eller rammet av krisesituasjonen	Pårørandetelefon	Politi, sjukehus
Førespurnader frå media	Styreleiar / evt organisasjonssekretær ved fråvær	90024795/ 48236615
Generelle interne eller eksterne henvendingar om krisesituasjonen, eller når mottakar er usikre på kven som ringer	Kriseberedskaps-teamet	

5.2 Tiltaksplan for krisekommunikasjon

Kva	Korleis	Ansvar
Kriseberedskaps- teamet vert kalla saman. Møte via Teams eller avtalt fysisk stad.	Organisasjonssekretær kallar inn.	Organisasjonssekretær
Kort informasjon om krisa	- omfang - samarbeidspartnarar - vårt eigarskap til krisa	Organisasjonssekretær leier seansen
Avklare eigarskap	Den som har ansvaret for eit område til vanlig, vil naturleg ha hovudansvaret for informasjon i ein krisesituasjon. Kontakt med samarbeidspartnarar. Koordiner informasjonsstraumen.	Organisasjonssekretær
Definere målgrupper for denne krisa	- Tilsette, pårørande, media	
Definere budskap	Fokus: Menneske , miljø, materiell, marknad Fokus: Korleis løysast krisa – kva gjer vi aktivt!	
Overvak media og loggfør	Sjekk nettsider, radio og tv. Loggfør all kontakt med media.	
Møt media	Legg til rette for mediekontakt avhengig av størrelsen på krisen. Aktuelle tiltak: <ul style="list-style-type: none"> - Pressemelding (hastemelding) - Pressekonferanse - Kontakte aktuelle media direkte - Handtere media på staden - Vurder behov for pressesenter (katastrofar) 	Organisasjonssekretær
Møt tilsette/pårørande	Informert tilsette/pårørande om kven dei kan snakke med. Informert om eventuelle allmøte for direkte informasjon og moglegheit til tovegs kommunikasjon.	
Løpande evaluering	<ul style="list-style-type: none"> - Er informasjonen god nok? - Er det andre målgrupper som bør nåast - Er informasjonen aktiv nok? - Rapporterer media ein annan versjon enn den versjonen vi forstår som korrekt? - Er interninformasjonen tilstrekkeleg? 	
Etter krisa	Vurder korleis planen blei følgt – revider planen om nødvendig	KBT

5.3 Loggføring

For best mogleg informasjonsflyt er det svært viktig at hendingsforløpa loggførast når informasjonen først er blitt tilgjengeleg. Skjema og instruks under skal vere tilgjengeleg i turinfoen dagtid. Retningsliner følgjast av andre berørte som blir involvert i krisa.

5.3.1 Instruks for tilsette i DNT Sogn og Fjordane ved alvorleg ulykke

1. Den som først registrerer ringing på intern varslingstelefon, skal straks
 - avslutte anna arbeid og svare telefonen
2. Ved innkomne samtaler skal det fyllast ut loggskjema med eventuelle opplysningar om:
 - *Kven* som ringer
 - *kva* som har skjedd
 - kvar det har skjedd (GPS: 8 + 6 siffer)
 - *telefonnummer* kor ein kan nå vedkomande
 - Spør om brannvesen, politi eller ambulanse er varsla.
3. Om brannvesen, politi eller ambulanse ikkje er varsla, vert det gjort av den som mottar varslet.
4. Deretter skal kriseberedskapsteamet (KBT) varslast.

Loggskjema for den som mottar melding

Føres når det telefonisk eller på anna måte meldast om ei eller anna form for krise der turdeltakarar/dugnadsfolk er involvert/ramma.

Melding mottatt – dato og klokkeslett	
Mottakar av meldinga	

Kven ringjer - namn	Telefon	Anna adresse

<p>Kva har skjedd?</p> <p>Kven?</p> <p>Kva?</p> <p>Kvar? m.m.)</p>
--

Er politi, brannvesen eller ambulanse varsla?	
--	--

6.0 REFERANSER – AKTUELLE AKTØRER

Politiet

Politiet har generelle og omfattende fullmakter for å avhjelpe ein krisesituasjon, mellom anna gitt i politilova §§ 7 og 27. Alle politidistrikta har døgnbemanna operasjonssentralar.

I samhøve med politiinstruksen har politiet ansvar for å koordinere og leie redningsinnsats av ein kvar art, på ein skadestad innanfor politidistriktet.

Politiet er i politilova § 27 tredje ledd også gitt ein klar heimel for, og ei plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å avverje fare og avgrense skade i høve ulykkes- og katastrofesituasjonar. Bestemminga inneber at politiet er gitt eit akutt sektorovergripande operativt ansvar ved ulykker og katastrofar i fred innanfor alle samfunnsområde. Vedkommande politimeister er såleis i ein akutfase gitt myndigheit til å fatte avgjerder som også berører andre myndigheiter sine ansvarsområde, inntil ansvaret overtakast av ansvarleg myndigheit i samhøve sektoransvar. Politimeistrane er formann i redningsleiinga både ved hovudredningssentralane (HRS) og lokale redningssentralar (LRS).

For øvrig er politiet mellom anna ansvarleg for evakuering, generell bistand til befolkninga, vakthald og sikring, samt iverksetjing og gjennomføring av etterforsking i høve ulykker og katastrofar. Politiet har eit ansvar for varsling av pårørande til sakna eller omkomne, og er i tillegg gitt eit særskilt ansvar for å leie og iverksette søk etter omkomne, samt å ta hand om lik.

Alle politidistrikt har planverk for oppretting og drift av pårørandesenter. Senteret skal vere eit opphaldsstad for pårørande som har trong for hjelp, omsorg, samtaleneste og informasjon. I pårørandesenteret inngår fagpersonar frå politiet, helse- og omsorgstenestene, kyrkja, frivillige organisasjonar, mv.

Helse- og sosialtenesta

Helse- og sosialsektoren utgjer ein omfattande beredskapsorganisasjon gjennom kommunane sine primærtenester, regionale helseføretak og helseføretaks spesialisthelsetenester. Kommunane og dei regionale helseføretaka har etter lov om helsemessig og sosial beredskap plikt til å utarbeide beredskapsplanar for de helse- og sosialtenestene dei har ansvar for. Planplikten gjeld kriser og katastrofar i fred og krig. For å sikre god samanheng i tenestene har kvart ledd ansvar for å koordinere sine beredskapsførebuingar med samarbeidspartar. Dei regionale helseføretaka har eit særskilt ansvar for å koordinere sitt beredskapsarbeid, i høve kommunane i helseregionen og i høve andre helseregionar, samt ansvar for at helsetenesta sitt beredskapsarbeid er koordinert med andre etatar – som mellom anna politi, brannvesen, Forsvaret og Sivilforsvaret.

Brannvesenet

Brannvesenet er ein vesentleg ressurs på samfunnstryggleiksområdet. Et velfungerande brannvesen er av grunnleggjande betydning for samfunnet si evne til å kunne handtere også ekstraordinære hendingar. I høve lov 14. juni 2002 nr. 20 om brann- og eksplosjonsvern skal kommunen sørge for etablering og drift av eit brannvesen som kan ivareta førebyggjande og beredskapsmessige oppgåver etter lova på ein effektiv og trygg måte. Brannvesenet har lokal

tilhøyrse, utøve rask effektiv teknisk innsats, og er den viktigaste tekniske førstelinneinnsatsen i redningstenesta. Brannvesenet sine oppgåver følgjer av lova og av lokale eller regionale risiko- og sårbarheits analysar. Innsats kan eksempelvis vere retta mot brannsløkking, redningsdykking, utslepp av kjemikaliar, frigjering av omkomne eller skadde, livreddande førstehjelp, tauredning og sikring av et ulykkesstad. Brannvesenet øver regelmessig på dei situasjonar det kan bli stilt overfor.

Redningstenesta mv.

Den grunnleggjande ideen innan redningstenesta er at alle ressursar i vårt land – statlege, fylkeskommunale, kommunale, private og frivillige – som er eigna for akuttinnsats for å redde liv, skal kunne mobiliserast for innsats i redningstenesta. Den offentleg organiserte redningstenesta er såleis organisert som eit samvirke mellom ei rekkje offentlege etatar, private og frivillige organisasjonar med eigna ressursar for redningsinnsats. Sjølv om dei fleste offentlege etatar er etablert med tanke på andre primæroppgåver enn redningsteneste, vil likevel mange av dei kunne yte ein viktig innsats i redningstenesta. Redningstenesta er såleis ikkje ein organisasjon, men ein funksjon. I tillegg til offentlege etatar og verksemder utgjer dei frivillige organisasjonane ein av grunnpilarane i redningstenesta.

Den offentlege organiserte redningstenesta sitt ansvarsområde omfattar straks innsats for å redde menneske frå død eller skade som følgje av ein akutt ulykkes- eller faresituasjon. Tenesta er operativt organisert gjennom to hovudredningssentralar og 28 lokale redningssentralar. Hovudredningssentralane har fast tilsett personell som sørgjer for sentralanes daglege drift og døgnbemanning. Lokale redningssentralar er lagt til politidistrikta. Kwart politidistrikt har ei redningsleiing med politimeisteren som formann. Dei lokale redningssentralar brukar politiet sitt personale underlagt politimeisteren.

Operativ styring og koordinering av redningsaksjonar føregår på tre nivå:

- operativ styring og koordinering på skadestad. Skadestadleiinga ivareta kast av politiet når det gjelder redningsoperasjonar på land
- operativ koordinering av innsatsen gjennom lokal redningssentral
- overordna operativ koordinering av innsatsen gjennom hovudredningssentral

Dei fleste landredningsaksjonar blir koordinert av lokal redningssentral. Sjøredningsaksjonar, flyredningsaksjonar og ulykker i høve offshore-verksemd, blir normalt koordinert direkte frå ein av hovudredningssentralane.

Ved større ulykker er det forberedt system ved hovudredningssentralane for informasjon til blant annet pårørande og media. Det vert oppretta krisetelefonar bemanna av politiet kor pårørande kan vende seg, og det blir også lagt stor vekt på støtte til overlevande og redningsmannskap. Det er eit avklart grensesnitt mellom hovudredningssentralane sine redningsoppgåver og Kriseutvalet ved atomulykker sitt mandat.

Fiskeri- og kystdepartementet har ansvaret for den statlege beredskapen mot akutt forureining, og det operative ansvaret på nasjonalt nivå er lagt til Kystdirektoratet. Lokalt administrerast beredskapen av interkommunale utval mot akutt forureining, jf. St.meld. nr. 14 (2004 -2005) På den sikre sida – sjøtryggleik og oljevernberedskap.

Forsvaret og deira ressursar er av stor betydning både ved redningsaksjonar og statlege aksjoner mot akutt forureining til sjøs. KYBAL er etablert for at Forsvaret skal kunne gripe inn for å hindre at ulykker inntreff, og sikre at tiltak kan setjast i verk. Aksjonen leiast inntil ansvarleg etat er klar til å overta. Hovudkvartera (Forsvarets operative hovudkvarter og Landsdelskommando Nord-Norge) skal i desse situasjonane utøve aksjonsleiing etter dei same prinsippa som gjeld for hovudredningssentralane. Dermed oppnåast det best mogleg utnytting av offentlege og

kommersielle ressursar. I samsvar med ovannemnte, er det etablert grensesnitt for situasjonar som sorterer under høvesvis Kystverket og hovudredningssentralane. Dette er ivaretatt ved gjensidig forståing av ansvarsområda, gjennom samarbeidsavtaler og ved at Forsvaret har faste representantar i dei to etatane sine aksjonsleiingar.

Kommunane

I handsaminga av St.meld. nr. 17 (2001-2002) Samfunnssikkerhet, jf. Innst. S. nr. 9 (2002-2003), slutta Stortinget seg til Regjeringa sitt forslag om å lovfeste kommunane si beredskapsplikt. Ein god kommunal beredskap er ei grunnleggjande forutsetning for ein god nasjonal beredskap, og ei undersøking frå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2004 viser at dei aller fleste kommunane har gjennomført risiko- og sårbarheits analysar og at ein har utarbeidd planar for kriseleiing og informasjonsberedskap. I tillegg er det gjennomført kommunale krisehandteringsøvingar. Lovfesting av kommunal beredskapsplikt vil bli sett i samanheng med arbeidet med ny lov om sivilforsvaret mv.

Kommunane er innanfor fleire områder underlagt ei rekkje lovpålagte krav om tryggleik og beredskap. Lov 23. juni nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap pålegg mellom anna kommunane å utarbeide beredskapsplanar, og lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker (brann- og eksplosjonsvernloven) regulerer det lokale brannvernarbeidet, førebyggjande brannverntiltak, innsats ved brann, og bistand ved andre ulykkessituasjonar.

Dei fleste kommunane har etablert eigne beredskapsråd, som eit samarbeidsorgan under leiing av ordføreran og med deltaking frå kommunale fagorgan, politiet, Forsvaret, Sivilforsvaret og frivillige organisasjonar.